

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра філософії та культурології

06-07-232М

Методичні вказівки

до семінарських занять та самостійного вивчення
навчальної дисципліни

«Сучасні теорії культури»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

за освітньо-професійною програмою

«Соціальний менеджмент та інформаційна культура»

спеціальності 028

«Менеджмент соціокультурної діяльності»

денної та заочної форми навчання

Рекомендовано

науково-методичною радою з
якості ННІ ЕМ

Протокол № 1 від 24.09.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Сучасні теорії культури» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Соціальний менеджмент та інформаційна культура» спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Наконечна О. П. – Рівне : НУВГП, 2024. – 37 с.

Укладач:

Наконечна О. П., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та культурології.

Відповідальний за випуск: Шадюк Т. А., к.філос.н., доцент завідувач кафедри філософії та культурології.

Керівник (гарант) ОП: Шадюк Т. А., к.філос.н., доцент, доцент кафедри філософії та культурології

Директор ННІЕМ

Ковшун Н. Е., д.е.н., професор.

© О. П. Наконечна, 2024

© НУВГП, 2024

Зміст

1. Вступ.....	3
2. Структура навчальної дисципліни.....	5
3. Загальні положення.....	8
4. Плани семінарських занять.....	9
5. Методи оцінювання знань	35
6. Розподіл балів, що отримують студенти.....	36

1. Вступ

Зміст навчальної дисципліни «Сучасні теорії культури» циклу професійної та практичної підготовки магістра спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності» спрямований на теоретичне осмислення сучасних соціокультурних процесів через ознайомлення з основною проблематикою, методологією та сучасним станом дослідження теорії культури.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні теорії культури як система знань про соціокультурне буття сучасної людини та його трансформації в умовах викликів сьогодення.

Метою вивчення дисципліни є розкриття актуальних аспектів та сутнісних засад теорії культури шляхом ознайомлення із сучасними теоріями культури як системою знань про соціокультурне буття людини, а також формування практичних умінь і навичок аналізу змін та перетворень у сфері культури, зумовлених суспільно-політичними, економічними, культурними та психологічними викликами ХХІ століття.

Завданнями дисципліни є розширення та систематизація наявних знань та навичок мислити культуру у відповідних категоріях; формування здатності критично аналізувати культуро-соціально-філософські теорії; розвиток умінь вільно орієнтуватися у сучасних культурних колізіях з використанням загальнонаукових та спеціальних

наукових методів, та використанням особливостей розвитку креативної та цифрової культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- концептуальні засади філософського розуміння культури, співвідношення культури та цивілізації;
- особливості впливу сучасних трансформаційних процесів на культурну картину світу;
- основні ідеї та концепції сучасної теорії культури;
- соціально-історичні риси взаємодії культур різних типів, тенденції розвитку культури планетарної цивілізації у XXI ст.

уміти:

- продемонструвати знання змісту культурологічних категорій, методів класифікації культури;
- здійснювати аналіз основних сучасних джерел з питань теорії культури;
- виробити здатність застосовувати концептуальні схеми сучасних теорій культури до дослідження конкретних ситуацій з проблем соціо-культурної динаміки;
- творчо і креативно застосовувати набуті теоретичні знання в процесі самостійної професійної роботи з культурними явищами, культурними інституціями та науковою літературою з метою вирішення соціокультурних проблем та міжкультурного діалогу в сучасному світі.

Освоєння лекційного матеріалу, активна самостійна підготовка до семінарських занять, вироблення умінь до реферування культурологічних текстів сприятиме не лише якісному вивченню дисципліни, а й виробленню компетентностей креативності, критичності і самокритичності, логічності та послідовності у аргументуванні власної позиції.

Матеріали до курсу, першоджерела, презентації, тематика есе, розподіл балів, тестові завдання, актуальні оголошення подаються на сторінках розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle:.

Силабус навчальної дисципліни «Сучасні теорії культури» <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/30644>

Опис дисципліни: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/30622>

2. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Лекції	Сем.з.	СРС	Разом
1	2	3	4	5
Модуль 1. Теорія культури як метатеорія				
Тема 1. Теорія культури у системі гуманітарного знання.	2	2	7	11
Тема 2. Генеза теорії культури в історико-філософському осмисленні.	2	4	9	15
Тема 3. Культурна картина світу. Типологія культур.	2	2	8	12
Тема 4. Теорія культури як філософія гри	2	2	8	12
	8	10	32	50
Модуль 2. Антропологічно-ціннісний вимір теорії культури				
Тема 5. Людина – культура – цінності.	2	2	9	13
Тема 6. Теорії елітарної та масової культури.	2	2	9	13

Тема 7. Культура і сучасність: проблеми та перспективи.	2	4	10	16
Тема 8. Теорії культури: український контекст.	2	2	9	13
	8	10	37	55
Усього годин	16	20	69	105

Заочна форма навчання

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Лекції	Сем.з.	СРС	Разом
1	2	3	4	5
Модуль 1. Теорія культури як метатеорія				
Тема 1. Теорія культури у системі гуманітарного знання.	-	-	11	11
Тема 2. Генеза теорії культури в історико-філософському осмисленні.	1	2	11	14
Тема 3. Культурна картина світу. Типологія культур	1	1	11	13
Тема 4. Теорія культури як філософія гри	-	1	11	12
	2	4	44	50
Модуль 2. Антропологічно-ціннісний вимір теорії культури				
Тема 5. Людина – культура – цінності.	-	1	12	13
Тема 6. Теорії елітарної та масової культури.	-	1	12	13
Тема 7. Культура і сучасність: проблеми та перспективи.	1	1	13	15

Тема 8. Теорії культури: український контекст	1	1	12	14
	2	4	49	55
Усього годин	4	8	93	105

Теми семінарських занять

№ з/п	Теми	Кількість годин
1.	Теорія культури у системі гуманітарного знання.	2
2.	Трансформація теорії культури в історико-філософському осмисленні.	2
3.	Культурна картина світу. Типологія культур.	2
4.	Ігрова концепція культури: історія та сучасність.	2
5.	Культура і цивілізація: сутність і характер взаємозв'язків.	2
6.	Людина – культура – цінності	2
7.	Теорії елітарної та масової культури.	2
8.	Культура і сучасність: проблеми та перспективи осмислення.	4
9.	Теорії культури: український контекст.	2
Разом		20

3. Загальні положення Методичні поради по підготовці до семінарських занять

Семінарські заняття є важливою формою самостійної роботи студентів по оволодінню змістом дисципліни «Сучасні теорії культури», що потребують як засвоєння теоретичного матеріалу, так і самостійної роботи по підготовці до практикумів, написання есе.

Теоретичний матеріал буде представлений на лекціях, а також на сторінці дисципліни в системі Moodle та у рекомендованій літературі.

Важливою формою осмисленого опанування проблем сучасної теорії культури є читання та опрацювання соціально-філософських та культурологічних текстів, обговорення їх на семінарських заняттях.

До кожного заняття сформульовані контрольні запитання для самоперевірки отриманих знань.

Розроблені індивідуальні завдання, щодо сучасних та актуальних проблем культури, мають різний рівень складності і враховують багатовекторність сучасної світової культури. Студенти при підготовці індивідуальних завдань мають можливість поглибити вивчення окремих питань, виявити аналітичні навички та розвинути творчі здібності, обрати теми для наукових досліджень, а також запропонувати теми для обговорення, виступити модераторами практикумів.

4. Плани семінарських занять

Модуль 1.

Тема 1. Теорія культури у системі гуманітарного знання

План

1. Теорія культури: становлення, предмет і завдання. Співвідношення та взаємодія філософії та теорії культури з іншими науками про культуру.
2. Онтологія культури: культура як особливе буття.
3. Роль знаку, образу, символу, архетипу у розумінні і функціонуванні культури.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте предмет і завдання теорії культури?
2. Охарактеризуйте взаємозв'язок філософії культури, теорії культури та культурології.
3. У чому полягає специфічність поглядів на культуру як предмету філософсько-культурологічного аналізу?
4. Охарактеризуйте підходи до визначення культури у культурологічній думці.
5. Розкрийте взаємозв'язок елементів у системі природа – культура – суспільство.
6. У чому виявляється сутність модальності культури як буття?
7. Охарактеризуйте місце культури в суспільному бутті.
8. Назвіть та охарактеризуйте основні функції культури у соціумі.
9. Яке значення та мета теорії культури в системі знань про культуру?

Індивідуальні завдання

1. Прокоментуйте слова американського філософа Л. Мамфорда про те, що культурна робота була для розвитку людини важливішою, ніж фізична праця. Важливішим, ніж обробіток землі, було створення тотемних стовпів, молитовних дощечок, ритуальних танців та пісень, виконання обрядів, тобто виконання суто людських дій, що формували душу людини.

2. Яку функцію культури мав на увазі М. Гайдеггер, вважаючи культуру реалізацією найвищих цінностей через культивування людської гідності? Розкрийте її.

3. Що таке матеріальна і духовна культура та як вони виражають буттєвість культури?

4. Чи згодні ви з висловом, що культура – це «друга природа»?

5. Охарактеризуйте позиції авторів наведених визначень культури:

Культура – успадковані винаходи, речі, технічні процеси, ідеї, звичаї і цінності (Б. Малиновський);

Культура – це мова, вірування, естетичні смаки, знання, професійна майстерність і різні звичаї (А. Радкліфф-Браун);

Культура – це загальний і звичний спосіб мислення (К. Г. Юнг);

Культура – це стійкі вірування, цінності та норми поведінки, які утворюють соціальні зв'язки і дають змогу узагальнити інтерпретацію життєвого досвіду (В. Беккет);

Культура – форма проявленої свідомості. Відповідно до рівня свідомості – формується рівень і зміст культури;

Культура – це якість способу життя. «Час – це ми, які ми – такий і час» (Августин);

Культура – це ім'я для особливого порядку або класу феноменів. А саме: таких речей та явищ, котрі залежать від

реалізації розумової здібності, специфічної для роду людського, котру ми називаємо «символізацією». Якщо точніше, то культура складається з матеріальних об'єктів - засобів, пристосувань, орнаментів, амулетів тощо, а також дій, вірувань та установок, що функціонують у контекстах символізування. (соціолог Л. Уайт).

Культура – історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини, що втілюється у типах і формах організації життя і діяльності людей, а також у створених ними матеріальних і духовних цінностях.

6. Чому існує так багато визначень культури? Наведіть визначення культури, яке найповніше характеризує цей феномен, на вашу думку.

6. Опрацювавши уривок з праці Ф. Ніцше «Народження трагедії, або Еллінізм і песимізм» («Народження трагедії з духу музики») дайте відповіді на наступні питання:

- Як автор тлумачить сутність діонісійського і аполонійського начал? Як вони по'язані з особливостями античної культури?
- Що таке «сократична культура»? Чому вона, на думку Ніцше, була «вбивчою для мистецтва»?

Література

1. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. Київ : Либідь, 2005. 328 с. URL: http://pidruchniki.ws/15840720/filosofiya/filosofiya_kulturi_-_gatalska_cm
2. Культурологія : курс лекцій. / Укл. Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло, О. Манякіна; за заг.ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 216 с.
3. Теорія культури: онтологія і феноменологія : навч.-метод. посібник для студ. спец. 034 Культурологія освітнього

ступеня «Бакалавр» / уклад. А. І. Литвиненко. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2022. 120 с.

4. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник. Дніпро : ЛІРА, 2019. 240 с.

5. Ніцше Ф. Народження трагедії; Невчасні міркування I–IV / упоряд. Джорджо Коллі і Маціно Монтінарі; наук. ред. укр. вид. Олег Фешовець. Львів : Видавництво «Астролябія», 2022. С. 27–190.

6. John Storey Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction. Routledge, 2024. 10th ed.

7. Cultural Theory / Michael Thompson, Richard Ellis, and Aaron Wildavsky. Routledge, 2018. 2nd ed.

Тема 2. Трансформація теорії культури в історико-філософському осмисленні

План

1. Формування та розвиток теорії культури: основні віхи і представники.
2. Вклад ідей неокантіанства і «філософії життя» у становлення філософської теорії культури.
3. Багатоманітність підходів до аналізу культури у XX столітті.

Контрольні питання

1. Які основні етапи формування теорії культури?
2. Охарактеризуйте своєрідність поглядів на культуру доби Середньовіччя.
3. Що внесли філософи Нового часу в концептуальні погляди на культуру?
4. В чому виявляються основні тенденції учень про культуру у XIX столітті?
5. Охарактеризуйте основні тенденції аналізу культури у XX столітті?

Індивідуальні завдання

1. Які ідеї Ф. Ніцше вплинули на розвиток філософії культури?
2. В чому виявляється особливість культурологічних теорій В. Дільтея і Г.Зіммеля?
3. Розкрийте вклад Е. Кассирера у розуміння культури.
4. Охарактеризуйте сутність теорії «благоговіння перед життям» А. Швейцера для розуміння культури. В чому її актуальність?
5. Чим обумовлена багатоманітність теорій культури у ХХ столітті?
6. В чому значення теорії ідеальних типів Макса Вебера для розуміння культури?
7. Як Ви розумієте вислів М. Бердяєва: «Культура не є здійсненням нового життя, нового буття, вона є - здійснення нових цінностей»?

Література

1. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. Київ : Либідь, 2005. 328 с. URL : http://pidruchniki.ws/15840720/filosofiya/filosofiya_kulturi_-_gatalska_cm
2. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе / Пер. з англ. Київ : Дух і Літера, 2001. 542 с.
3. Кассирер Е. Дослідження людини. Вступ до філософії культури. *Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення)* : навч. посіб. / За ред. Л. В. Губерського. Київ : Знання, 2009. С. 174–186.
4. Теорія культури: онтологія і феноменологія : навч.-метод. посібник для студ. спец. 034 Культурологія освітнього ступеня «Бакалавр» / уклад. А. І. Литвиненко. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2022. 120 с.

5. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник. Дніпро : ЛІРА, 2019. 240 с.
6. Швейцер А. Культура і етика. *Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення)* : навч. посіб. /За ред. Л. В. Губерського. Київ : Знання, 2009. С. 609–621.
7. John Storey *Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction*. Routledge, 2024. 10th ed.
8. *Cultural Theory* / Michael Thompson, Richard Ellis, and Aaron Wildavsky. Routledge, 2018. 2nd ed.

Тема 3. Культурна картина світу. Типологія культур

План

1. Зміст та типи культурних картин світу.
2. Ціннісні орієнтації та ментальність у формуванні культурних картин світу.
3. Постмодерн і сучасна культурна картина світу.

Контрольні питання

1. Що таке «культурна картина світу»?
2. Що таке «тип», «типологія», типологізація культур? Які методологічні підходи лежать в основі типологізації культур?
3. Яке співвідношення культурної картини світу і життєвого світу?
4. Що таке цінності і яку роль вони відіграють у формуванні життєвого світу та культурної картини світу?
5. Що таке ментальність та які її характеристики? Хто розробив поняття «ментальність» у європейській культурі?
6. Порівняйте загальні характеристики східної та західної ментальності.

7. Що таке традиційна культура та які її ознаки? Що визначає картину світу людини традиційної культури?
8. Дайте порівняльний аналіз основних рис культур Сходу і Заходу.

Індивідуальні завдання

1. Який внесок у розвиток історії ментальності зробили представники школи «Анналів»? Чим відома ця школа?
2. В чому виявляються особливості класифікації культур за історичним типом?
3. Що таке «універсальна культурна модель»?
4. У чому полягають особливості цивілізаційного (культурологічного) підходу щодо проблеми історичної типології культур?
5. Які основні риси формаційної типології культур?
6. В чому виявляється сутність європоцентризму як світоглядної позиції? Чим обумовлено її формування?
7. Обґрунтуйте свою думку щодо тлумачення америкоцентризму: це окремий вид світоглядного ставлення до культури чи різновид європоцентризму?
12. Розкрийте сутність і риси постмодерну.
13. Чи можна говорити про мультиверсумність культури?
14. Наведіть та охарактеризуйте основні риси постмодерної культури.
15. Що таке текстуальність як принцип організації нинішньої культури?

Література

1. Вельш В. Наш постмодерний модерн. Київ, 2004. Р.ІУ, У.
2. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. Київ : Либідь, 2005. 328 с.

3. Козловський П. Постмодерна культура: Суспільно-культурні наслідки технічного розвитку. *Сучасна зарубіжна філософія: течії і напрями*. Київ, 1996. С.213–295.
4. Ліотар Ж. Ф. Постмодерністська ситуація. *Після філософії: кінець чи трансформація?* / пер.з англ. ; поряд. К. Байнес та інші. Київ, 2000 С. 71–90.
5. Мельник В. М. Нариси з теорії соціокультурної антропології. Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2015. 552 с.
6. Наконечна О. П. Життєвий світ. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/>
7. Наконечна О. П. Духовні цінності. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/>
8. Фуко М. Що таке автор? *Антологія світової літературно критичної думки ХХ століття*. Львів : Літопис,2002. С. 598–616.
9. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник. Дніпро : ЛПА, 2019. 240 с.

Тема 4. Ігрова концепція культури: історія та сучасність.

План

1. Гра як феномен. Особливості різних сфер гри.
2. Концепт гри у філософсько-культурологічній думці.
3. Основні ознаки гри за Й. Гейзінга і Е.Фінком.
4. Людина – культура – гра: особливості взаємозв'язків у сучасному соціумі.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте особливості гри як феномену.

2. Розкрийте підходи до концепту гри у філософсько-культурологічній думці.
3. Яке існує співвідношення гри і культури?
4. Розкрийте особливості різних сфер гри.
5. Охарактеризуйте роль, яку гра відіграє в людському житті.

Індивідуальні питання

1. Охарактеризуйте основні ознаки гри, які розглядав Й. Гейзінга.
2. Чи згодні Ви з позицією Й. Гейзінга щодо взаємозв'язку культури й гри у сучасному світі? Наведіть аргументи.
3. Витлумачте слова Й. Гейзінга «Справжня гра виключає всяку пропаганду. Вона містить свою мету в самій собі».
4. Культура та епохи з точки зору гри (за Й. Гейзінга).
5. Які особливості у підході до аналізу гри в концепції Е. Фінка? Схарактеризуйте їх.
6. Порівняйте позиції Й. Гейзінга і Е.Фінка. Наведіть аргументи «за» і «проти».
7. Розкрийте зміст вислову Е. Фінка: «одна година «гри» може охоплювати все життя». Чи можете навести приклади з ігрової культури?
8. Яким чином можна обґрунтувати думку: «гра є онтологічна структура людини і шлях людської онтології» (Е. Фінк)?
9. Що таке феноменологія гри в сучасних теоріях культури?
10. Розкрийте зміст «ігрофікації» сучасної культури.

Практичне завдання

1. Підготуйте візуальний матеріал, презентації для ілюстрації ігрового елемента культури.
2. Підготуйте тему для обговорення: як сучасні культурні ігри можуть бути політичними, соціальними і навіть

економічними інструментами, що впливають на структури влади та соціальні процеси.

3. Тема для обговорення: «Ігрові культури та кіберспорт».
4. Постмодернізм та гра як спосіб культурного виробництва.

Література

1. Гейзінга Й. Homo ludens. Київ : Основи, 1994. 250 с.
2. Шевчук К. В. Культуротворчий фактор гри в ігровій концепції Й.Хейзінга. *Молодий вчений*, №11 (51). 2017. С. 510–512.
3. Наконечна О. П. Гра як культурний феномен. *Актуальні проблеми молоді в сучасних соціально-економічних умовах: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 28 квітня 2022 року. Житомир, 2022. С. 35–37.*
4. Jeffrey R. Di Leo and Peter Hitchcock Games and Play in the Digital Age. Routledge, 2022.
5. Jerome de Groot Play and Power in Contemporary Culture. Routledge, 2006.

Тема 5. Культура і цивілізація: сутність і характер взаємозв'язків

План

1. Проблема культури та цивілізації: характер становлення проблеми.
2. Концепції О. Шпенглера, А. Тойнбі, М. Данилевського, П. Сорокіна, С. Гантінгтона.
3. Культура у сучасних цивілізаційних процесах: пошуки культурно-цивілізаційної моделі сьогодення.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте основні підходи до визначення терміна «цивілізація».

2. О. Шпенглер про співвідношення культури та цивілізації. Звернувшись до праці О. Шпенглера «Присмерк Європи», розкрийте

- його розуміння культури і цивілізації;
- в чому виявляється ірраціоналізм та органіцизм автора;
- його ставлення до європоцентризму і панлогізму;
- які фази розвитку культури автор виділяє;
- чи можна його назвати творцем онтології культури і чому;
- скільки і які культури виділяє О.Шпенглер і як аналізує їх розвиток та особливості;
- що таке прафеномен;
- чи існує світова історія за О.Шпенглером;
- як можна витлумачити слова: «Живі культури вмирають!», опираючись на основні ідеї автора.

3. Сформулюйте культурний вимір «занепаду Європи» за О. Шпенглером.

4. Розкрийте сутність концепції локальних цивілізацій А. Тойнбі.

5. Схарактеризуйте тлумачення цивілізації за М. Данилевським та п'ять законів що визначають культурно-історичні типи.

10. Які культури і за якими критеріями М. Данилевський визначає як цивілізації?

11. Розкрийте зміст теорії соціокультурних систем П. Сорокіна.

12. Які можна виділити сучасні спрямування у пошуках цивілізаційної моделі? Назвіть відомих представників.

14. В чому суть хвильової концепції розвитку суспільства Е. Тоффлера.

15. Звернувшись до праці «Зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона, дайте відповідь на наступні запитання:

- як автор визначає поняття «культури» і «цивілізації»;

- які ключові культурні елементи визначають цивілізацію;
- які ознаки цивілізації;
- які саме цивілізації виділяє автор;
- які періоди між цивілізаційних відносин аналізує С Гантінгтон;
- що таке модернізація та вестернізація і як вони впливають на міжцивілізаційні зв'язки;
- що таке «надтріснуті» і розколоті країни;
- які форми міжцивілізаційних конфліктів аналізує автор;
- чому С Гантінгтон вважає, що саме цивілізація має бути суб'єктом історії?

17. Ваша думка щодо наведених концепцій та самостійне визначення поняття «цивілізація».

Література

Першоджерела

1. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. Н. Климчук. Львів : Кальварія, 2006. 472с.
2. Культурологія : курс лекцій. / Укл. Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло, О. Манякіна; за заг.ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 216 с.
3. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії: У 2 т. Київ : Основи, 1995.
4. Фукуяма Ф. Кінець історії? / Колісніченко А. І. Історія політичної думки ХХ–ХХІ століть у першоджерелах. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2011. Том 1 URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/307/40.pdf>
5. Хантінгтон С. Зіткнення цивілізацій? / Колісніченко А. І. Історія політичної думки ХХ–ХХІ століть у першоджерелах: у 2 т. Том 1. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2011. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/307/36.pdf>

Змістовний модуль 2.
Антропологічно-ціннісний вимір теорії
культури

Тема 6. Людина – культур – цінності.

План

1. Антропологічний вимір культури і культурологічного знання.
2. Аксиологічний вимір культури. Типологія та ієрархія цінностей.
3. Соціалізація та інкультурація: співвідношення та особливості цих процесів у сучасному світі.

Контрольні питання

1. Що таке культурна антропологія? Які її особливості?
2. Розкрийте взаємодію, взаємовплив культури та людини.
3. Яка роль індивідуальності в соціокультурній діяльності?
4. Який змістовний зв'язок між поняттями «антропологія», «етнографія», «етнологія», «культурна антропологія», «соціальна антропологія»?
5. Охарактеризуйте основні школи культурної антропології та визначте їх особливості.
6. Що таке теорія акультурації і хто її представляє?
7. Що таке дифузійнізм як напрям аналізу культури?
8. У чому новизна культурної антропології як напрямку дослідження культури?
9. Що таке цінності? Які існують класифікації цінностей?
10. Яку роль відіграють цінності у функціонування людини у культурі?

Індивідуальні завдання

1. Охарактеризуйте і проаналізуйте теоретичні орієнтири кросскультурного дослідження, висловлені Дж. Мердоком.

2. Чи згодні Ви з думкою відомого американського антрополога Клайд Клакхона «антропологія виросла з досвіду спілкування з примітивними народами... Дослідження примітивних народів дозволяє нам краще бачити самих себе»? Наведіть аргументи за і проти.
3. Розкрийте основні риси і зміст проекту культурної антропології, створеного Ф. Боасом.
4. Прокоментуйте вислів: «Антропологія як наука про людину взагалі, як сама всеосяжна гуманітарна дисципліна ... з'явилася останньою. Їй довелося сильно постаратися, щоб відстояти свої права на широту охоплення матеріалу, предмет і метод. Вона увібрала в себе те, що відклали в сторону інші, і навіть пішла на вторгнення в старі запаси знання про людину» (Броніслав Малиновський).
5. Витлумачте позицію К.Гірца про те, що метою антропології є розширення універсуму людського дискурсу.
6. Прокоментуйте позицію: Культура - це «стратифікована ієрархія значущих структур; вона складається з дій, символів і знаків. Аналіз культури - це інтерпретація інтерпретації, вторинна інтерпретація світу, який вже постійно описується і інтерпретується людьми, які його створюють» [5, с. 43].
7. К.Дж. Гірц писав, що «поділяючи думку Макса Вебера, згідно з якою людина – це тварина, обплутана мережами смислів, що їх вона сама створила, я вважаю, що цими мережами й є сама культура». Чи згодні ви з автором?
8. Витлумачте загальний закон культурної дифузії сформульований К. Вісслером: поширення культурних явищ і «людських рис» відбувається концентрично, тобто прості форми займають периферійне положення, а

центральна позиція належить складнішим культурним формам. Наведіть приклади.

9. Підготуйте повідомлення на тему: «Культура – особа – індивідуальність – творчість: характер співвідношення».

10. Звернувшись до праць Е. Гуссерля [7] розкрийте його розуміння духовного виміру культури.

11. Охарактеризуйте співвідношення соціалізації та інкультурації. Які особливості цих процесів у сучасному світі?

12. Підготуйте питання для обговорення теми: «Особистість як культуру творчий феномен: історія і сучасні виклики».

13. Як співвідносяться символ – міф – симулякр у ціннісному вимірі сучасної людини?

14. Підготуйте питання для обговорення: «Феномен фан-культури та його особливості».

Література

1. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. Перек. з франц. В. Ховхун. Київ : Вид. Соломії Павличко «ОСНОВИ», 2004. URL:

http://shron1.chtyvo.org.ua/Jean_Baudrillard/Symuliakry_i_symuliatsiia.pdf

2. Більченко Є. В. Модель суб'єкта ХХІ століття: криза історії і втеча у мистецьку гру. *Людина в сучасному цивілізаційному процесі: філософсько-культурологічні та етико-естетичні виміри* : монографія / М. М. Бровко та ін.; відп. ред. М. М. Бровко; Нац. муз. акад.. України ім. П. І. Чайковського. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2014. С. 54–74.

3. Більченко Є. В. Цілі людини між модерном і постмодерном: спроба критичного культурологічного прогнозування ХХІ століття. *Наукові записки*

Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія». Острог, 2011. Вип. 8. С. 452–463.

4. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. Київ : Либідь, 2005. 328 с.

5. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе. К. : Дух і Літера, 2001. 542 с.

6. Герчанівська П. Е. Індивід, суб'єкт, особистість, індивідуальність як базові концепти теоретичної культурології: нові підходи і стратегії. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2014. № 33. С. 78–86.

7. Гуссерль Е. Криза європейського людства і філософія. *Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки*. Київ : Ваклер, 1996. С. 61–94. URL :<http://www.ukrcenter.com/>

8. Дельєж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 287 с.

9. Овчарук О. В. Антропологічний вимір культурологічного знання: методологічний аспект. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 29. Київ : Міленіум, 2016. С. 108–117.

10. Петриківська О. С. Культурна антропологія : навчально-методичний посібник. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 112 с.

11. Cultural Theory/ Michael Thompson, Richard Ellis, and Aaron Wildavsky. Routledge, 2018. 2th ed.

Тема 7. Теорії елітарної та масової культури

План

1. Змістовні основи типології елітарного та масового у культурі

2. Елітарна культура: характерні ознаки та зміст феномену
3. Масова культура як феномен: історико-філософський контекст. Основні риси і вплив на життєвий світ людини.
4. Особливості прояву масової культури в глобалізованому, інформаційному суспільстві, сучасній культурній картині світу.

Контрольні питання

1. Поняття «аристократичний» і «елітарний»: зміст і взаємозв'язок.
2. Охарактеризуйте поняття «демократичний» і «масовий». Чи є між ними взаємозв'язок?
3. Які існують підходи до визначення змісту поняття «еліта» та виділення типів еліти?
4. Наведіть основні характеристики елітарної культури та форми їх прояву.
5. Охарактеризуйте підходи до визначення поняття «маси».
6. Що таке масова культура і які її характеристики?
7. Назвіть характерні ознаки масового суспільства.

Індивідуальні завдання

1. Розкрийте питання, коли та як сформувалося розділення на елітарну й масову культури? Чи існує першість базового розуміння одного із понять. Поясніть свою точку зору.
2. Розкрийте позиції Д. Белла, Ф. Ніцше, О. Бердяєва, Е. Морена, М. Маклюєна, Д. Макдональда, Х. Ортеги-і-Гасета щодо розуміння проблем масової культури.
3. Здійсніть порівняння масової культури із елітарною та популярною культурою. Наведіть приклади.
4. Які точки зору існують у філософії культури відповідно до джерел чи витоків формування масової культури?
5. Як ви розумієте тлумачення «бунт мас» у Х. Ортеги-і-Гасета? Чи є такий підхід актуальним у сучасній культурі?

6. Як співвідносяться між собою масова і народна культура? Охарактеризуйте погляди сучасних українських дослідників.
7. Що таке неоміфологізація свідомості? Охарактеризуйте основні риси неоміфологізації в сучасній культурі.
8. Розкрийте особливості оцінки А. Швейцером масової культури і шляхів подолання проблем людського буття.
9. Чи є взаємозв'язок між феноменами масової культури та масової комунікації? Висвітліть його аспекти.

Література

1. Бушанський В. Культура масова. *Політична енциклопедія* / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ : Парламентське видавництво, 2011. С. 380.
2. Копилова С. В. До питання про вплив масової культури на екзистенціальне поле людини. *Грані*. 2007. № 4. С. 78–85.
3. Любимий Я. Масова культура. *Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія* / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
4. Лютий Т, Ярош О. Культура масова і популярна: теорії та практики. Київ, 2007. 124 с.
5. Ортега-і-Гасет, Х. Бунт мас. *Вибрані твори*. К. : Основи, 1994. С. 15–139.
6. Русаков С. С. Масова та популярна культура: спільне та відмінне. *Гілея: науковий вісник: збірник наукових праць*. К., 2011. Випуск 49 (7). 2011
7. Сінкевич О. Б. Соціальні практики масової культури: ідентифікаційний дискурс : монографія. Львів : ЛНУ, 2015. 359 с.

8. Сторі Джон Теорія культури та масова культура. Харків : Акта, 2005. 360 с.
9. Фройд З. Невпокій в культурі / пер. з нім. Ю. Прохасько. Вид. 2. Львів : Видавництво «Апріорі», 2023. 120 с.
10. Фромм Е. Мати або бути? / пер. Ганна Яновська. Х. : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 304 с.
11. Швейцер А. Культура і етика. *Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення)* : навч. посіб. / За ред. Л. В. Губерського. Київ : Знання, 2009. С. 609–621.
12. Bell D. The cultural contradictions of capitalism. New York : Basic Books, 1976.
13. John Storey Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction. Routledge, 2024. 10th ed.

Тема 8. Культура і сучасність: проблеми та перспективи осмислення

План

1. Кризові явища у культурі та особливості їх осмислення у сучасних теоріях культури.
2. Культурфілософський аналіз глобальних проблем сучасності. Біо-центрична та техно-центрична культура.
3. Дегуманізація культури і переоцінка цінностей.
4. Культура тілесності і тілесність культури: сучасний аналіз.
5. Конфлікт культур. Парадигми взаємодії культур. Проблеми розуміння чужої культури.
6. Мультикультуралізм, трайбалізм, толерантність, політкоректність.
7. Культура – влада – медіа: теорія та практика.

Контрольні питання

1. У чому полягає криза сучасної культури?

2. Розкрийте умови виникнення проблеми відчуження людини від культури в сучасному світі.
3. Який зміст вкладається в поняття біо-центрична та техно-центрична культура?
4. Що таке дегуманізація культури? Які автори і як її тлумачать?
5. Що таке діалогічність культур? Хто вводить це поняття та який смисл у нього вкладається?

Індивідуальні завдання

1. Які ідеї Х. Ортеги-і-Гассета щодо кризи сучасної культури є актуальними в сьогоденні?
2. Чи згодні Ви з твердженням про відчуження сучасної людини від культури? Аргументуйте свою позицію.
3. Виразіть своє ставлення до питання про можливість існування безсуб'єктної культури.
4. Що таке «посткультура» за Ж. Бодрійяром («Суспільство споживання»). Чи згодні Ви з аргументами автора?
5. Прокоментуйте вислів А. Моля: «знання складаються з розрізнених уривків, які більше не утворюють структури. І, зрештою, гуманітарна система уявлень стає застарілою. Технології її знищують. На зміну їй приходять мозаїчна культура». Що таке «мозаїчна культура»?
6. Який тип культури характеризує Ж. Бодрійяром в наступній сентенції: «...Немає більше ні суперечності буття, ні проблематики істинного й видимого. Є тільки випромінювання й отримання знаків <...> людина споживання іманентна до знаків, які вона впорядковує. Немає більше трансцендентності, фінальності мети: суспільство характеризує відсутність перспективи щодо себе самого <...> Немає більше дзеркала або дзеркальної поверхні у сучасній системі, людина більше не стикається

зі своїм образом, кращим або гіршим, натомість з'явилася вітрина – геометричне місце споживання, в якому людина сама не відображається, а займається спогляданням численних предметів-знаків і поглинається системою знаків соціального статусу?»

7. Виділіть різні аспекти проблеми ідентичності у сучасному світі та охарактеризуйте підходи до їх осмислення (з посиланням на конкретні теорії й авторів).

8. Чи можна описати універсальну модель сучасного здійснення культурного діалогу?

9. Обґрунтуйте, чому в постіндустріальному суспільстві виникла проблема виживання людини та які аспекти вона в себе включає? Які шляхи вирішення пропонує А. Швейцер [7, С. 609-621].

10. Які, на Ваш погляд, зміни відбуваються з людиною в інформаційному суспільстві? Як вирішуються ці проблеми в сучасній теорії культури?

11. Виділіть причини, що ведуть до конфлікту культур, та означте можливі шляхи їх вирішення Наведіть приклади.

12. Чи теорії Римського клубу мають вплив на пошук шляхів вирішення глобальних проблем сучасності? Назвіть сучасних представників.

13. Звернувшись до статті О. Мухи [2], проаналізуйте трансформацію людської тілесності в культурі XXI сторіччя

13. Сформулюйте та обґрунтуйте найактуальніші, на вашу думку, проблеми сучасної культури. Які шляхи їх вирішення можна запропонувати?

Теми для практикумів:

1. Культура як поле боротьби.
2. Мем-культура як новий вид комунікації.
3. Вплив медіа на формування ідентичності.

4. Глобалізація та гібридизація культур в сучасному просторі.
5. Гібридність та культурна ідентичність у постколоніальній теорії.
6. Віртуальні спільноти та колективний інтелект у творенні сучасної культури.
7. Трансформація людської тілесності у культурі XXI сторіччя.

Практичні завдання:

1. Підберіть книгу (книги) з проблем сучасної культури, підготуйте анотацію (презентацію), щоб представити (порекомендувати) її на занятті.
2. Підготуйте презентацію, вибравши актуальну проблему в сучасних теоріях культури.
3. Проаналізуйте подкаст (подкасти), присвячені темі заняття, підготуйте питання для обговорення представленої в них проблематики.

Література

1. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. Н. Климчук. Львів : Кальварія, 2006. 472 с.
2. Муха О. Трансформація людської тілесності у XXI сторіччі: на шляху до «тіла майбутнього». URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27348/06_Mukha.pdf?sequence=1
3. Мультикультуралізм. *Європейський словник філософії. Лексикон неперекладностей* / Наукові керівники проєкту: Барбара Кассен і Констянтин Сігов. Київ : Дух і літера, 2009. Т. 1. С. 326–329.
4. Рікер П. Сам як Інший / 2-ге вид. Київ : Дух і Літера, 2002. 458 с.

5. Спільна історія. Діалог культур : навчальний посібник / П. Вербицька, Н. Голосова, В. Дяків; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп. дисциплін «Нова доба». Львів : ЗУКЦ, 2013. 256 с.
6. Швейцер А. Культура і етика. *Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення)* : навч посіб. / За ред. Л. В. Губерського. Київ : Знання, 2009.
7. Cultural Theory / Michael Thompson, Richard Ellis, and Aaron Wildavsky. Routledge, 2018. 2th ed.
8. John Storey Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction. Routledge, 2024. 10th ed.

Тема 9. Теорія культури: український контекст

План

1. Світоглядні універсалії української культури в культурфілософському осмисленні.
2. Національна ідентичність і культура: характер взаємозв'язку.
3. Онтологічні, соціальні, епістемологічні, аксіологічні, праксеологічні проблеми культури в українській культурологічній думці.

Контрольні питання

1. Як співвідноситься феномен української культури та її культурфілософське осмислення?
2. Які мислителі внесли вклад в розвиток української теорії культури?
3. Розкрийте світоглядні універсалії української культури.
4. В чому виявляється діалогічність української культури?
5. Охарактеризуйте особливості української теорії культури та поле її дослідження.

Індивідуальні завдання

1. Чи впливають особливості розвитку української культури на проблематику і зміст української теорії культури.
2. Які архетипи української культури виділяє С. Кримський [8. Р. VI]? Чи згодні ви з автором?
3. Охарактеризуйте позицію С. Лісового щодо співвідношення культури та цивілізації [11] та порівняйте її з класичними підходами (т.5).
4. Розкрийте взаємозв'язок ідей Хвильового і Шпенглера звернувшись до статті П. Голубенка [16. С. 780-800].
5. Який вклад Д. Чижевського в розвиток української теорії культури? Прокоментуйте позицію В. Горського [6. С. 144-150].
6. Проаналізуйте характер зв'язку між філософією, культурою та політикою, звернувшись до ідейного спадку М. Хвильового, Д. Донцова та В. Липинського.
7. Охарактеризуйте культурфілософські погляди М. Шлемкевича, звернувшись до його праць [14. С. 667-690, 15. С.289-339].
8. Охарактеризуйте підходи до проблеми топології міжкультурної взаємодії в українській культурологічній традиції [3].
9. Виділіть проблеми для обговорення, підняті у статті М. Поповича «Логіка і дія. Культурні універсалиї» [13. С.464-484].
10. Охарактеризуйте особливості співвідношення глобалізації та культурної ідентичності в українському вимірі[5].
11. Чи згодні Ви з думкою, що діалогічність виступає базовою характеристикою української культури? Які аргументи можна навести на її підтвердження?

12. Ознайомтеся зі статтею Євгена Бистрицького «Конфлікт культур і філософія толерантності» [1] та висловіть свою думку щодо порушених у ній питань.
13. Розкрийте розуміння С. Кримським екології сучасної культури» [7. С.22- 33].
14. Охарактеризуйте основні архетипи національної культури та світоглядні риси українського народу та їх вплив на картину світу.
15. Які проблеми культури сьогодення, на вашу думку, потребують першочергової уваги сучасних вітчизняних мислителів?

Література

1. Бистрицький Євген Конфлікт культур і філософія толерантності. *Журнал «І»*. 2002. № 25
2. Бистрицький Є. Філософ, який спромігся знайти істину. URL: https://blogs.pravda.com.ua/authors/bystrytsky/5caeba6491286/?fbclid=IwAR26_RLPKB7_8jER_sqod0IbyGO-NvEYvIKEIKXqOQppSan2PGQy7wwzK60
3. Від глобалізації до індивідуалізації: топологія міжкультурної взаємодії : монографія / А. П. Артеменко, О. Ю. Бобловський. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 215 с.
4. Герчанівська П. Е. Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст. : монографія. Київ : НАКККіМ, 2017. 378 с.
5. Глобалізація і культурна ідентичність: український вимір / відп. ред. Білий О.В. К. : Наукова думка, 2018. 280 с.
6. Горський В. С. Філософія в українській культурі (методологія та історія). Київ : Центр практичної філософії, 2001.
7. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Київ, 2003.

8. Кримський С. Б. Під сигнатурою Софії. Київ : Києво-Могилян. акад., 2008.
9. Культура в сучасних трансформаційних процесах : монографія / М. Бровко та інші. Ніжин, 2011.
10. Культура і мистецтво XXI століття: полілог сучасної гуманітаристики : колект. монографія / відп. ред. Л. П. Бойко. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2023. 508 с.
11. Лісовий В. С. «Культура» та «цивілізація». Філософська і соціологічна думка. 1993. № 1. С. 19–44.
12. Національна ідентичність і громадянське суспільство / відп. ред. Бистрицький Є. К. ; вид. 2-ге, допов. К. : Дух і літера, 2018. 464 с.
13. Мирослав Попович. Філософія свободи (Великий науковий проект). Харків : Фоліо, 2018. 524 с.
14. Україна: філософський спадок століть. Хроніка-2000. Київ, 2000. № 37-38.
15. Україна: філософський спадок століть. Хроніка-2000. Київ, 2000. № 39-40.
16. Bilyi O. The Will to Identity. State Building and the Strategies of Legitimation / Oleg Bilyi; National Academy of Sciences of Ukraine, H.S. Skovoroda Institute of Philosophy.- К. : Akadempriodyka, 2017. 214 p.

Додаткові інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. URL: <http://library.nakkkim.edu.ua>
3. Електронний каталог бібліотеки філософського факультету Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка.

URL: http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/6/6

4. Методичні матеріали факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

URL: <http://www.philosof.onu.edu.ua/newsite/method.htm>

5. Методи оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та оціночні бали за їх виконання:

- виступ на семінарському занятті;
- опрацювання першоджерел;
- дискусія, розгляд проблемних питань, брифінг, тренінг;
- самостійна робота, есе;
- модульні контрольні роботи;
- підсумковий залік.

Для діагностики знань використовують ЄКТС зі 100-бальною шкалою оцінювання.

6. Розподіл балів, що отримують студенти

Вид заняття	Бали
1. Поточна складова оцінювання	
1.1. Семінарське заняття №1. Теорія культури у системі гуманітарного знання. .	7
1.2. Семінарське заняття №2. Трансформація теорії культури в історико-філософському осмисленні.	6
1.3. Семінарське заняття №3. Культурна картина світу. Типологія культур.	6
1.4. Семінарське заняття №4. Ігрова концепція культури: історія та сучасність	6
1.5. Семінарське заняття №5. Культура і цивілізація: сутність та характер взаємозв'язків	6
1.6. Семінарське заняття №6. Людина – культура - цінності	6
1.7. Семінарське заняття №7. Теорія елітарної та масової культури	6
1.8. Семінарське заняття №8. Культура і сучасність: проблеми та перспективи осмислення	10
1.9. Семінарське заняття №9. Теорія культури: український контекст.	7
Всього поточна складова оцінювання:	60
2. Підсумкова складова оцінювання	
2.1. Модульний контроль №1	20
2.2. Модульний контроль №2	20
Всього підсумкова складова оцінювання:	40
Разом:	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни